

A számviteli törvény változása

A számviteli törvény módosítását a nemzetközi számviteli standardok és azok intézményesített változásai, továbbá az Európai Unió tagállamai - nemzetközi számviteli standardokat is figyelembe vevő - számviteli gyakorlatának megismerése indokolják.

Ugyanis azokban az esetekben, amikor az irányelvek a felmerülő kérdésekre nem adnak választ, vagy több variációból lehet választani, akkor - nemzeti számviteli standardok hiányában - a törvényi előírásokba a nemzetközi számviteli standardok ajánlásai, illetve az Európa Unió tagállamai számviteli gyakorlatának tapasztalatai épülnek be.

Magyarországon a törvényi szabályozást indokolja az is, hogy a nemzeti, a nemzetközi számviteli standardokat nem tekintik az adott szakterület meghatározó, a szakma által elfogadott, a számviteli adatokat felhasználók által nem vitatott szabálynak és kötelező erővel bíró ajánlásnak.

A számviteli törvény jelenlegi - 1997. január elsejével hatályba lépett - módosítását az 1996. évi CXV. törvény tartalmazza. A módosításokat az alábbi főbb témakörökbe csoportosítva mutatom be.

1. Az eddigi 11 számviteli alapelv mellett további hármat nevesítenek:

- ### **tartalom elsődlegessége a formával szemben**, (a gazdasági eseményeket valós gazdasági tartalmuknak megfelelően kell bemutatni, illetve annak megfelelően kell elszámolni az egységes számlakeret előírásai szerint)
- ### **lényegesség elve**, (lényegesnek minősül a beszámoló szempontjából minden olyan információ, amelynek elhagyása vagy téves bemutatása befolyásolja a beszámoló adatait felhasználók döntéseit)
- ### **költség - haszon elv érvényesülése**, (a beszámolóban nyilvánosságra hozott információk hasznosíthatósága álljon arányban az információk előállításának költségeivel)

2. A számviteli politika és annak változásai

- A törvénybe foglalt alapelvek és értékelési előírások alapján ki kell alakítani és **írásba kell foglalni** a gazdálkodó adottságainak, körülményeinek legjobban megfelelő - a törvény végrehajtásának módszereit, eszközeit meghatározó - számviteli politikát.
- A számviteli politika keretében:
 - a) Meg kell határozni, hogy a vállalkozó mit tekint a számviteli elszámolás szempontjából "**lényegesnek**."
 A számviteli törvény 15. § (14) bekezdése szerint: "Lényegesnek minősül a beszámoló szempontjából minden olyan információ, amelynek elhagyása vagy téves bemutatása befolyásolja a beszámoló adatait, a felhasználó döntéseit (a lényegesség elve)".
 - b) A számviteli törvény 18. § (3) bekezdése szerint meg kell határozni, hogy az ellenőrzés, az önellenőrzés során mit tekintünk **jelentősebb összegű** hibának.
 A fenti törvényhely úgy fogalmaz, hogy ha az előző év (évek) beszámolójában elkövetett hibák meghaladják a mérleg főösszegének 1 %-át vagy az 500 millió forintot, azok jelentős hibának tekintendők. Természetesen a fenti értékhatárok - az 1 % és az 500 millió Ft - a felső határt jelentik. A jelentős hibákat a mérlegben és az eredménykimutatásban külön oszlopban kell kimutatni.
 - c) A számviteli törvény 27. § (1) bekezdése szerint meg kell határozni, hogy a céltartalék-képzés szempontjából a fizetési határidőt egy évvel meghaladó vevőnként, adósonként együttesen mit tekintünk "**kisősz-szegű követelésnek**".
 - d) A számviteli törvény 31. § (3) bekezdése szerint meg kell határozni a valutában-devizában lévő eszközök és források év végi értékelése során mit tekintünk "**nem jelentős összegűnek**."
 - e) A számviteli törvény 39. § (5) bekezdése szerint meg kell határozni, hogy az értékvesztés elszámolása szempontjából az egy évnél régebben beszerezett készleteknél mit tekintünk "**fajlagosan kisértékűnek**."
- A számviteli politika keretében kötelező lesz elkészíteni a hatályba lépéstől számított 120 napon belül
 - a) az **Eszközök és Források értékelési Szabályzatát**, illetve a **Pénzkezelési Szabályzatot**, valamint a **Leltározási Szabályzatot**, illetve

- b) bizonyos vállalati nagyságrenden túl kötelező lesz az **Önköltség-számítási Szabályzat** elkészítése is. Önköltség-számítási Szabályzatot nem kell készíteni az egyszeres könyvvitelt vezetőknél, az egyszerűsített éves beszámolót készítőknél, illetve az alábbi értékhatárokat el nem érőknél.

ELÁBÉ-val és alvállalkozói teljesítmények értékével csökkentett nettó árbevétel 1 milliárd forintot meghaladja, illetve ha a költségnemek együttes összege ELÁBÉ-val és alvállalkozói teljesítmények értékével csökkentve meghaladja az ötszáz millió forintot.

Az értékhatár feletti vállalkozások **nem választhatják** a saját termelésű készletek értékelésénél a **normatív kalkulációt**, hanem csak az utókalkulációt, kötelezően.

3. Az ellenőrzés, az önellenőrzés hatása

- Az ellenőrzés, önellenőrzés során feltárt **jelentősnek** minősülő hibákat a mérlegben és az eredménykimutatásban külön oszlopban kell kimutatni azokon a sorokon, melyeket a hiba hatása érint. (Az ellenőrzést, önellenőrzést megelőző lezárt év beszámolóját kell helyesbíteni!)
 - A módosított beszámolót könyvvizsgálóval hitelesíttetni kell, illetve szükséges a döntésre jogosult testület jóváhagyása is.
- ### Ismételten közzé kell tenni azokat a módosított beszámolókat, amelyekben az ellenőrzés vagy önellenőrzés jelentős összegű hibákat tárt fel, és amelyek a valós képet lényegesen befolyásolják, valamint 30 napon belül letétbe kell helyezni.
- A kiegészítő mellékletben - több évet érintő jelentős hiba esetén - évenként részletezve kell bemutatni a hibák hatását az egyes vagyontételekre, illetve eredménytételekre.

4. Bővül a beszerzési ár fogalma, tartalma.

A beszerzési költség (beszerzési ár) tartalma:

A beszerzési költségbe azok a ráfordítások tartoznak, amelyek az eszköz (termék) megszerzése, létesítése, üzembehelyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba kerülésig felmerülnek és az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolhatók.

A beszerzési költség (beszerzési ár) része:

- a számla szerinti engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételár,
- a szállítási, rakodási költség,
- a közvetítői költség

- a bizományi díjak
- a vámkölségek (vám+vámpótlék+vámkezelési díj)
- a beszerzéshez kapcsolódó adók (a beszerzéskor fizetett fogyasztási adó)
- az alapozási költségek
- a szerelési költségek
- az üzembe helyezési költségek

(A támogatások, juttatások összege nem csökkenti a beszerzési árat!)

A beszerzési költség (beszerzési ár) továbbá tartalmazza:

- a) az eszközök beszerzéshez szorosan kapcsolódó
 - fizetendő (fizetett) illetékeket (import beszerzés statisztikai illetéke, vagyonszerzés illetéke (pl. adásvétel, öröklés),
 - a vámárut a vámkölségen kívül terhelő vámterhet,
 - az előzetesen felszámított, de le nem vonható ÁFA-t,
 - a jogszabályon alapuló hatósági igazgatási, szolgáltatási díjakat,
 - az egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díjakat (környezetvédelmi termékdíj, szakértői díj)
- b) az eszközök beszerzéséhez, előállításához közvetlenül kapcsolódóan igénybe vett hitel, kölcsön
 - felvétele előtt -feltételként előírt - fizetett bankgarancia díjat,
 - kezelési költséget, folyósítási jutalékot, rendelkezésre tartási jutalékot,
 - a hitelszerződés közjegyzői hitelesítésének díját,
 - az üzembe helyezésig felmerült kamatot.
- c) a beruházáshoz közvetlenül kapcsolódó, az üzembe helyezésig felmerült biztosítási díjat
- d) a tárgyi eszközök biztonságos üzemeltetéséhez, rendeltetésszerű használatához szükséges
 - tartozékok beszerzési értékét,
 - tartalék alkatrészek beszerzési értékét.

Nem képezi a beszerzési költség (beszerzési ár) részét a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adó.

Tárgyi eszközöknél **értéknövelő** beszerzési költségként kell elszámolni

- a meglévő tárgyi eszközök bővítésével,
- rendeltetés megváltoztatással, átalakítással,
- élettartam növeléssel,
- eredeti állapot helyreállításával

kapcsolatos költségeket.

A **tárgyi eszközök** beszerzési árába általában beletartoznak mindazok a költségek, amelyek az üzembe helyezésig, használatba vételig felmerültek. Jellemzően csak tárgyi eszközökhöz kapcsolódnak az alapozási, szerelési, üzembe helyezési költségek, valamint a tartozékok, tartalék alkatrészek értéke.

A **készletek** esetében a beszerzési árba azok a költségek tartoznak, amelyek a raktárba kerülésig merültek fel.

A **köz- és magánvámraktárokból történő beszerzés** a vámjogszabályban foglalt feltételek szerint minősül importbeszerzésnek.

Az **importbeszerzés** értéke:

- ### forintban történő kiegyenlítés esetén a számla ÁFA nélküli összege,
- ### devizában, valutában történő kiegyenlítés esetén a teljesítéskor érvényes - választott pénzügyintézet által meghirdetett - eladási árfolyamon számított érték (ÁFA nélküli),
- ### saját rendelkezésű devizával, valutával történő kiegyenlítéskor alkalmazható a meglévő deviza, valuta könyvszerinti árfolyama is (az adott importelőlegnél is)

Apportnál is része a társasági szerződés szerinti "beszerzési árnak" a le nem vonható ÁFA.

Kamatozó értékpapírok beszerzési ára nem tartalmazhatja a vételárban lévő kamat összegét. A kamat összegét ki kell venni a beszerzési árból és azonnal fizetett kamatként kell elszámolni a pénzügyi ráfordítások között. Ezzel a céltartalék képzés feleslegessé válik.

A saját kiskereskedelmi egységbe **kiszállított**, illetve **továbbfelhasznált saját előállítású termék** (áru) forgalmi értéke után bevallott fogyasztási adó, fizetendő környezetvédelmi díj is része a termék beszerzési árának (előállítási költségének)

Értékkel lehet a nyilvántarásokban és a mérlegben kimutatni a következőket is:

- ### térítés nélkül átvett eszközöket, értéke az átadónál kimutatott nyilvántartási érték, legfeljebb az átadáskori piaci érték,
- ### ajándékba kapott eszközöket, az állományba vételkori piaci értéken,
- ### leltártöbbletet, állománybavételkori piaci értéken.

5. A Saját tőkén belüli tartalmi és szerkezeti változások:

- Fogalma kibővült: cégbíróságon bejegyzett tőke az alapszabályban, a társasági szerződésben meghatározott összegben, illetve más vállalkozásnál minden lehetséges formában (részjegytőke, üzletrész, vagyoni betét ...) szerzett tulajdonosi hányad, azaz alapító által rendelkezésre bocsátott forrás **függetlenül attól**, hogy a cégbíróságon bejegyezték-e vagy sem, **kivéve** a Kft-t és a Rt-t, mert ott a jegyzett tőke a cégbíróságon bejegyzett tőke.
- A Kft-nek és a Rt-nak a **tőkeemelés** és a **tőkeleszállítás** összegét jegyzett tőkéjük összegében figyelembe kell venni, ha az erről szóló társasági szerződés, illetve alapszabály módosítást bejegyzés céljából a cégbírósághoz benyújtották.

Jegyzett tőkénél **le kell vonni** a be nem fizetett részt (eddig a 33. számlacsoportban szerepelt a követelések között).

- **Tőketartalék** lényegében **biztonsági tartalék**, az alapítók által befizetett deviza árkülönbözetét nem itt, hanem a 87 vagy 97 számlacsoportban számoljuk el. (Átmeneti rendelkezés 1997. január 1-jén: a devizatörzsbetét számlán lévő valuta és deviza könyv szerinti és 1997.I.1. -adott pénzügyintézet által meghirdetett - árfolyamon számított forintértéke közötti különbség elszámolása.

Tőketartalékba helyezhető az alapítók által átadott, befizetett eszköz, a részvénykibocsátás árszámlája, a jogszabály alapján átvett, ide helyezett összeg, de növelhető jegyzett tőke leszállításából is.

Felhasználható lesz jegyzett tőke emelésre, negatív eredménytartalék ellentételezésére, valamint átadható jogszabályban rögzített feltételek mellett.

Fontos kikötés, hogy csak olyan mértékben használható fel, hogy negatív egyenleg ne keletkezzen.

Változott az **eredménytartalék** tartalma is.

Az eredménytartalékba kell helyezni az előző évek mérlegszerinti eredményét, az ellenőrzésből, önellenőrzésből származó mérleg szerinti eredményt módosító tételeket, de növelhető jegyzett tőke leszállításból, veszteségre felhasznált tőketartalékból és a jogszabály alapján átvett, ide helyezett eszközök értékével.

Felhasználható jegyzett tőke emelésére, osztalékra, részesedésre, valamint jogszabályi feltételek mellett át is adható.

Előző évek áthozott vesztesége mérlegtétel **megszűnt**. A társasági adó törvény szerint az 5 évre lehetséges halasztás, illetve az adóalap módosítás maradt.

Saját tőke a mérlegben:

I. Jegyzett tőke

- Ebből: a) visszavásárolt tulajdonosi rész névértéken
 b) RT-nél, KFT-nél a cégbíróságon még be nem jegyzett
- tőkeemelés, illetve
 - tőkeleszállítás összege
- (tájékoztató adatok)

- II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke (—)
 III. Tőketartalék
 IV. Eredménytartalék
 V. Értékelési tartalék
 VI. Mérleg szerinti eredmény

Osztalék fizetéssel kapcsolatban beépített korlátok:

- Amíg az immateriális javak között kimutatott alapítás-átszervezés értéke nem kerül leírásra, addig az adózott eredményből osztalék csak akkor fizethető, ha az adózott eredmény és az alapítás- átszervezés aktivált értékének még le nem írt részének különbsége erre fedezetet nyújt (adózott eredmény. > alapítás-átszervezés nettó érték). Módosítás előtt az eredménytartalékot is figyelembe vették, mégpedig annak az áthozott veszteséggel csökkentett összegét.
- Adózott eredmény kiegészítésére meglévő eredménytartalék csak akkor vehető igénybe, ha a Szt. vagy más törvény szerint nem kötötték le, és az igénybevétel után az alábbi módon kiszámított **korrigált saját tőke összege nagyobb a jegyzett tőke összegénél**

Saját tőke

 - lekötött tőketartalék
 - lekötött eredménytartalék
 - értékelési tartalék
 - a devizakötelezettségek mérlegkészítéskor elszámolt nem realizált árfolyamvesztesége (ami devizakészlettel nem fedezett és időben elhatárolható)

~~±~~ az előbbi elhatároláshoz kapcsolódó céltartalék különbözete (Ilyen címen előző év végéig képzett céltartalék - a felvétől eltelt időtartam és a teljes futamidő arányában számított hányadának megfelelő céltartalék).

 - Ugyanezt a szabályt kell alkalmazni a tárgyévi **adózott eredmény osztalékra, részesedésre történő felhasználása** esetén is.

6. A támogatások, a juttatások, a térítés nélküli átadások-átvételek, a tartozás átvállalások elszámolása

A támogatások, a juttatások, térítés nélküli átadások- átvételek elszámolását a nemzetközi gyakorlat alapvetően kétféle megközelítésben oldja meg:

1. A tőkemegközelítés, azt jelenti, hogy az támogatásokat juttatásokat a saját tőke javára, annak növelésére számolják el. Ez az elszámolás a társasági adó alapját nem érinti.
2. Az eredménymegközelítés, azt jelenti, hogy a kapott támogatásokat, juttatásokat egyéb bevételként, illetve rendkívüli bevételként számolják el. Ez az elszámolás a társasági adó alapját érinti.

Az eddigi hazai gyakorlat vegyes volt, ugyanis a pénzbenei juttatások, támogatások a saját tőkét módosították, a nem pénzbenei juttatások, támogatások az eredményt módosították.

A számviteli törvény jelenlegi módosítása mindent az eredmény terhére, illetve javára számol el.

Rendkívüli bevételként kell elszámolni:

- ### fejlesztési célra kapott támogatásokat, juttatásokat, véglegesen átvett pénzeszközöket,
- ### elengedett kötelezettség összegét, amennyiben ennek terhére beszerzett eszközhez kapcsolódik, (legfeljebb a kapcsolódó eszköz nyilvántartás szerinti összegében)
- ### térítés nélkül átvett eszköz (nyilvántartási vagy piaci) értékét, ajándék, hagyaték, többlet piaci értékét
- ### itt kell kimutatni a kapott támogatások összegéből (amit egyéb bevételként számolnak el) a tárgyévben költséggel, ráfordítással nem ellentételezett összeget, s ezt a költségek, ráfordítások tényleges felmerülésekor vagy a támogatási szerződésben foglaltak teljesülésekor kell megszüntetni.

A rendkívüli bevételek elszámolásakor a kapott összeget passzív időbeli elhatárolásként is el kell számolni, amelyet a kapott támogatás, juttatás felhasználásakor kell feloldani.

Egyéb ráfordításként kell elszámolni

- ### a visszafizetési kötelezettség nélkül adott (belföldi, külföldi gazdálkodónak), pénzügyileg rendezett támogatások, juttatások összegét:
- ### adás-vételi szerződésen alapuló, konkrét termékhez kapcsolódó nem számlázott utólagos engedmények szerződés szerinti összegét:
- ### a beszerzési ár részét nem képező , illetve a költségek között nem elszámolt adók, illetékek, hozzájárulások bevallott fizetendő összegét (elkülönített állami pénzalapok, önkormányzatok felé):

- a hitelezési veszteségekhez, káreseményekhez kapcsolódó összegek le nem vonható ÁFA-ja:

Rendkívüli ráfordítások közé kell elszámolni

- ### átadott támogatásokat, juttatásokat, pénzeszközöket (visszafizetési kötelezettség nélküli):
- ### térítés nélkül átadott eszköz nyilvántartási értékét + az átvevő által meg nem térített ÁFA-t:
- ### tarozás átvállalás esetén az átvállalt kötelezettség értékét (szerződés, megállapodás) az átvállalónál:

Átvállalt tartozás elszámolása

- A véglegesen átvállalt kötelezettséget a megállapodás (szerződés) szerinti összegben aktív időbeli elhatárolásként kell elszámolni a rendkívüli ráfordítással szemben.
- Az elhatárolt összeget az átvállalás és az utolsó részlet esedékessége közötti időtartam alatt időarányosan kell a rendkívüli ráfordítással szemben megszüntetni.

7. A törvény újra szabályozza a vállalkozások megszűnésének, beolvadásának, összeolvadásának könyvviteli elszámolását.

A Szt. az általánostól eltérő, sajátos értékelési, elszámolási szabályokat ír elő a gazdasági társaság

- jogutód nélküli megszűnése (felszámolás, végelszámolás),
- jogutódlással történő megszűnése (átalakulás),

esetén a megszűnt gazdasági társaság **tulajdonosainak** (tagjainak) a megszűnéssel kapcsolatos számviteli elszámolásaira.

1. Gazdasági társaság **megszűnése** esetén (felszámolás vagy végelszámolás befejezésekor) - az erről szóló határozat jogerőre emelkedésekor - a **tulajdonos** (a tag) köteles

a) **rendkívüli ráfordításként** elszámolni a megszűnt társasági részesedéseinek (részvényeinek, üzletrészeinek) nyilvántartás szerinti (könyv szerinti) értékét.

b) **rendkívüli bevételként** kell elszámolni a megszűnés miatt

- a részesedés (részvények, üzletrészek)
- ellenében kapott eszközök vagyonteljesítési javaslat szerinti értékének és az átvett kötelezettségek megállapodás szerinti értékének **különbözetét**,
- amennyiben a **kapott eszközök értéke több**

- c) rendkívüli ráfordításként kell elszámolni a megszűnés miatt
- a részesedés (részvények, üzletrészek) ellenében
 - a kapott eszközök vagyonfelosztási javaslat szerinti értékének és az átvett kötelezettségek megállapodás szerinti értékének **különbözetét**,
 - amennyiben **a kapott eszközérték a kevesebb**
2. Gazdasági társaság **átalakulása** esetén az átalakult gazdasági társaság **tulajdonosánál** (tagjánál)
- a) **rendkívüli ráfordításként** kell elszámolni az átalakult Gt-ban lévő, megszűnt részesedésnek (részvény, üzletrész) nyilvántartás szerinti (könyv szerinti) értékét.
- b) és **rendkívüli bevételként** kell elszámolni az átalakulással létrejött Gt-ban szerzett részesedés beszerzési értékeként a megszűnt részesedésre jutó (a megszűnt Gt. vagyonmérlege szerinti) saját tőke összegét
3. Gazdasági társaság **beolvadása** esetén a beolvasztónál ha **nincs tulajdonosi kapcsolat** az érintettek között:
- a saját tőkét kell módosítani az átvett eszközök és az átvállalt kötelezettségek különbözetével**
4. Gazdasági társaság **beolvadása** esetén a beolvasztónál ha az **átvevő részben vagy egészben tulajdonosa** a beolvadt Gt-nak:
- a) **rendkívüli ráfordításként** elszámolni a megszűnt társasági részesedéseinek (részvényeinek, üzletrészeinek) nyilvántartás szerinti (könyv szerinti) értékét.
- b) **rendkívüli bevételként** elszámolni a megszűnés miatt
- a részesedés (részvények, üzletrészek)
 - ellenében kapott eszközök vagyonfelosztási javaslat szerinti értékének és az átvett kötelezettségek megállapodás szerinti értékének különbözetét,
 - amennyiben **a kapott eszközök értéke több**
- c) a **saját tőkét kell csökkenteni** az átvett eszközök és az átvállalt kötelezettségek különbözetével, amennyiben a **kapott eszközök értéke kevesebb**
5. Gazdasági társaság **beolvadása** esetén a **külső tulajdonosnál** (tagnál)
- a) **rendkívüli ráfordításként** kell elszámolni a megszűnt részesedéseinek (részvény, üzletrész) a könyv szerinti értékét

b) **rendkívüli bevételként** kell elszámolni a beolvasztó társaságban szerzett részesedés beszerzési értékét

6. Gazdasági társaság **megszűnése** esetén (felszámolás, végelszámolás) a **tag-nál** (tulajdonosnál) állományba kell venni a megszűnés miatt átvett (kapott)

8. Külföldi pénzürtékben fennálló tartozások értékelése:

a) A törlesztés mérlegkészítésig megtörtént, akkor

a tartozást a pénzürték értesítése alapján a ténylegesen forintban kifizetett összegben kell a mérlegben szerepeltetni,

ha ehhez szükséges deviza mennyiség rendelkezésre áll a vállalkozó devizaszámláján, akkor a kiegyenlítésre felhasznált deviza könyvszerinti értékén kell a mérlegben szerepeltetni.

b) A beruházásokhoz igénybe vett devizahitelek - deviza eladási árfolyamok növekedése miatt - árfolyamveszteségét év végén akkor lehet az eredmény terhére elszámolni, ha a tartozás már törlesztésre került, akkor is csak a törlesztés arányában (halasztott elszámolási lehetőség, nem kötelező).

A még nem realizált árfolyamveszteségek miatt a hitel futamidejére meg kell határozni, hogy az egyes évek végén mekkora összegű céltartalékkal kell a vállalkozásnak rendelkezni.

A beruházáshoz kapcsolódó devizakötelezettségek deviza számlán meglévő devizával nem fedezett hányada után elszámolt árfolyamveszteséget az egyéb ráfordítások csökkentésével egyidejűleg aktív időbeli elhatárolásként lehet elszámolni., Ezt a törlesztésekkel egyidejűleg kell megszüntetni a törlesztésre jutó hányad egyéb ráfordításként történő elszámolásával, így kell megszüntetni a nem realizáltra jutó hányadot is.

9. Kiegészítő melléklet tartalma bővül

a számviteli politika meghatározó elemeinek és azok változásainak, valamint a változások eredményre gyakorolt hatásának bemutatásával,

az ellenőrzés és az önellenőrzés során feltárt hibák eredményre, vagyona gyakorolt hatásának bemutatásával évenkénti bontásban (ami a mérlegben és az eredménykimutatásban összevontan szerepel),

legalább a következő **cash - flow** kimutatással:

I. Szokásos tevékenységből származó pénzeszköz változás (működési, "operatív cash flow 1 - 13 sorok):

1. Adózás előtti eredmény	###
2. Elszámolt amortizáció	+

3. Elszámolt értékvesztés	+
4. Céltartalék képzés és felhasználás különbözete	###
5. Befektetett eszközök értékesítésének eredménye	±
6. Szállítói kötelezettség változása	###
7. Egyéb rövidlejáratú kötelezettség változása	###
8. Passzív időbeli elhatárolások változása	###
9. Vevőkövetelés változása	###
10. Forgóeszközök (vevő és pénzeszk. nélkül) változása	###
11. Aktív időbeli elhatárolások változása	###
12. Fizetett adó (nyereség után)	-
13. Fizetett osztalék, részesedés	-
II. Befektetési tevékenységből származó pénzeszköz változás (14-16 sorok)	
14. Befektetett eszközök beszerzése	-
15. Befektetett eszközök eladása	+
16. Kapott osztalék	+
III. Pénzügyi műveletekből származó pénzeszköz változás (17-24 sorok)	
17. Részvénykibocsátás bevétele (tőkebevonás)	+
18. Kötvénykibocsátás bevétele	+
19. Hitelfelvét	+
20. Végrelegesen kapott pénzeszköz	+
21. Részvénybevonás (tőkeleszállítás)	-
22. Kötvény visszafizetés	-
23. Hiteltörlesztés, visszafizetés	-
24. Végrelegesen átadott pénzeszköz	-
IV. Pénzeszközök változása (1-24 sorok)	###

10. Egyszerűsített mérleg és eredménylevezetés

Megváltozott az egyszerűsített mérleg tartalma a korábbi gyakorlathoz viszonyítva.

- Ezt is ki kell bővíteni 3. oszloppal az ellenőrzés és önellenőrzés során feltárt jelentősebb összegű hiba hatásának kimutatására.

A saját tőke elemei bővülnek az eredménytartalékkal (ez lesz majd az un. számított érték),

I. Jegyzett tőke

II. Tőketartalék

III. Eredménytartalék

IV. Egyszerűsített mérleg szerinti eredmény

tartalék megállapítása:

- a saját termelésű készletek
- + a vevők (a költségvetéssel még el nem számolt ÁFA-val csökkentett) értéke
- vásárolt készletek záró állományához nem kapcsolódó szállítók (ÁFA nélküli) értéke
- rövid lejáratú kötelezettségek összege
- céltartalék,

rövid lejáratú kötelezettségnek kell tekinteni: a tulajdonosok részére járó osztalék, részesedés; nem áruszállításból, szolgáltatásból, hitel és kölcsönfelvétélből származó, pénzforgalmi kimutatásban nem könyvelt, de a tárgyidőszakot terhelő kötelezettségek (decemberi munkabér, tbj, ...); pénzügyileg elszámolt és még nem rendezett adókötelezettségek (záráskori rendezőtétel!),

a tárgyévi osztalék részesedés összegét úgy kell meghatározni, hogy annak kifizetése - az évközi előlegek figyelembevételével - a lekötött tőketartalékkal és eredménytartalékkal csökkentett saját tőke összege az osztalék kifizetése után se legyen kisebb a jegyzett tőkénél.

a követelések és rövid lejáratú kötelezettségek mérlegsort a következők szerint kell megbontani:

Eszköz oldalon:

II. Követelések

ebből pénzkiadásból származó követelések
pénzmozgáshoz nem kapcsolódó követelések

le: költségvetéssel még el nem számolt fizetendő ÁFA (—)

Forrás oldalon:

II. Rövid lejáratú kötelezettségek

ebből pénzbevételből származó kötelezettségek
pénzmozgáshoz nem kapcsolódó kötelezettségek

le: költségvetéssel még el nem számolt előzetesen felszámított ÁFA (—)

- Az egyszerűsített mérleg készítésénél

nem kötelező alkalmazni a tárgyi eszközök felújítási munkái számlázott értékének aktiválására vonatkozó előírásokat, illetve nem köteles beszámítani a beszerzési árba a hitelekhez, kölcsönökhöz, biztosításihoz kapcsolódó ráfordításokat,

követelések, kötelezettségek mérlegkészítéskori értékelésénél az általános szabályok érvényesítése mellett azt is figyelembe kell venni, hogy árfolyamváltozást könyvelni csak a pénzügyi teljesítéskor lehet.

- Az eredménylevezetés tartalma, tagolása:

A) Végleges pénzbevételek (I+II)

1. Nettó árbevétel
2. Adóköteles egyéb bevételek
- I. Adóköteles bevételek (1+2)
- II. Jövedelemadózás alá nem vont egyéb bevételek

B) Végleges pénzkidadások (III+IV)

3. Anyag- és árubeszerzés költségei
4. Személyi jellegű ráfordítások
5. Egyéb termelési, kezelési költségek, ráfordítások
- III. Ráfordításként érvényesíthető kiadások (3+4+5)
6. Beruházási kiadások
7. Egyéb kiadások
- IV. Jövedelemadózásban nem érvényesíthető kiadások (6+7)

C) Pénzügyi eredmény tárgyévi változása (A-B)

- V. Jövedelembe nem számító végleges pénzmozgások (II-IV)

D) Pénzügyileg realizált adózás előtti eredmény (+C-V.)

8. Pénzmozgással nem járó költség helyesbítések

E) Adózás előtti eredmény (+D+8)

9. Fizetendő adó

F) Adózott eredmény (+E-9)

10. Eredménytartalék igénybevétele osztalékra
11. Osztalék jóváhagyott összege

G) Egyszerűsített mérleg szerinti eredmény (+F+10-11)

Egyes sorok tartalma:

- Nettó árbevétel: (mint a kettős könyvvitelben)
de csak a mérleg fordulónapjáig pénzügyileg rendezett árbevétel
+ a korábban hitelezési veszteségként elszámolt követelésekre befolyt összeg
+ a pénzügyi teljesítéskor realizált árfolyamnyereség.
- Adóköteles egyéb bevételek: (mint a kettős könyvvitelben az egyéb, a pénzügyi és rendkívüli bevétel) és a támogatásokból a tárgyévben érvényesített költséget ellentételező összeget.
- Beruházási kiadások: (immateriális javak, tárgyi eszközök) egyéb kiadásokból kigyűjtéssel vagy kiegészítő nyilvántartásból.
- Pénzmozgással nem járó költség helyesbítések: (mint eddig) elszámolt. tárgyévi értékcsökkenés, állománycsökkenések nettó értéke, vásárolt készletek állományváltozása.

- Eredménytartalék igénybevétele osztalékra: analitikus nyilvántartásban erre elszámolt összeg.
- Fizetendő osztalék: fel kell venni a rövid lejáratú kötelezettségek közé is, függetlenül attól, hogy évközben fizettek -e osztalék előleget.

11. A könyvviteli rendszerek változtatása is módosult

1. Átállás kettős könyvvitelről egyszeresre:

- a mérleg alapján egyszerűsített mérleget kell készíteni,
- az egyszerűsített éves vagy éves beszámoló elkészítése előtt
 - az időbeli elhatárolásokat el kell számolni az eredmény terhére vagy javára,
 - az értékhelyesbítéseket az értékelési tartalékkal szemben meg kell szüntetni,
- az egyszerűsített mérlegben
 - a vevők és szállítók állományát - ÁFA-val együtt - pénzmozgáshoz nem kapcsolódó követelésként, illetve rövid lejáratú kötelezettséggé kell beállítani,
 - az eredménytartalékot, mérleg szerinti eredményt az azonos tartalmú sorokba tesszük,
 - a tartalék sorba összeg áttéréskor nem kerülhet,
- nyitás után
 - az áttérés előtt kiegyenlített vásárolt készletek értékét el kell számolni kiadásként (anyag- és árubeszerzés költségei),
 - a saját termelésű készlet állományát pedig egyéb termelési és kezelési költségként.

2. Átállás egyszeres könyvvitelről kettősre

- az egyszerűsített mérleg alapján - annak főösszegével egyező főösszegű - nyitómérleget kell összeállítani, ahol az eredménytartalék sorban az eredménytartalék + a tartalék összegét kell szerepeltetni,
- nyitás után
 - vevők (ÁFA nélküli) állományával azonos összegű árbevétel elszámolása
 - és a még be nem vallott ÁFA elszámolása
 - költségként el kell számolni a szállítókkal szembeni (ÁFA nélküli) állományból azokat a tételeket, amelyek a vásárolt

készlet nyitómérleg szerinti állományában nem szerepelnek (szolgáltatás értéke, felhasznált, eladott készlet értéke)

- rendkívüli bevételként kell elszámolni a STK állományát,
- rendkívüli ráfordításként a céltartalék nyitóértékét
- eredménylevezetés alapján nem kell eredménykimutatást készíteni.

12. Pénzügyi lízing elszámolása

A vállalkozói számvitel keretében a pénzügyi lízing elszámolására nem volt egységes értelmezés, javaslat. A számviteli törvény jelenlegi módosítása egyértelműen szabályozza a pénzügyi lízing elszámolását.

Pénzügyi lízing az a tevékenység, amelynek során a lízingbeadó ingatlan vagy ingó dolog tulajdonjogát, illetve vagyoni értékű jogot a lízingbevevő megbízása szerint abból a célból szerzi meg, hogy azt a lízingbevevő határozott idejű használatába adja oly módon, hogy az a lízingbevevő könyveiben kerül kimutatásra.

A használatba adással a lízingbevevő

- viseli a kárveszély átszállásából származó kockázatot,
- a hasznok szedésére jogosultá válik,
- viseli a közvetlen terheket,
- jogosultságot szerez arra, hogy a szerződésben kikötött időtartam lejártával a lízingdíj teljes tőketörlesztő és kamattörlesztő részének, valamint a szerződésben kikötött maradványérték megfizetésével a dolgon ő, vagy általa megjelölt személy tulajdonjogot szerezzen.

13. Egyéb változások:

a) Kapott, illetve fizetett kamatként kell kimutatni a kamatozó értékpapírok eladási-vételi árában lévő kamat összegét.

b) Letétbe helyezés:

az **anyavállalat** a jóváhagyásra jogosult testület által elfogadott (könyvvizsgálóval hitelesített) konszolidált éves beszámolót a tárgyévet követő év szeptember 30-ig köteles a cégbíróságnál letétbe helyezni,

újonnan alakult cég a bejegyzést követően 90 napon belül köteles eleget tenni beszámolási kötelezettségének a cégbejegyzést megelőző és már lezárt naptári évről (évekről),

c) Bizonylatok:

- Szabályszerűnek azt a bizonylatot kell tekinteni, ami az adott gazdasági eseményre vonatkozóan a könyvvitelben rögzítendő és más jogszabályban előírt adatokat a valóságnak megfelelően, hiánytalanul

tartalmazza, megfelel az alaki és tartalmi követelményeknek, hiba esetén előírászerűen javították.

- A bizonylatok feldolgozási sorrendjének kialakításánál a következőket kell figyelembe venni:

a pénzeszközöket érintő bizonylatokat a pénzmozgással egyidejűleg, illetve a bankéritesítés megérkezésekor könyvelni kell, az egyéb pénzeszközöket érintő tételeket tárgyhoz 15-ig,

egyéb gazdasági események bizonylatait legalább negyedévente a számviteli politikában meghatározott időpontig kell könyvelni, ha más jogszabály másként nem rendelkezik,

a választott könyvelési technikától függetlenül biztosítani kell a főkönyv, az analitika és a bizonylatok közötti egyeztetés, ellenőrzés lehetőségét zárt rendszerrel.

- Számviteli bizonylat - előállítási módjától függetlenül - minden olyan külső és belső okmány, amit a gazdasági. esemény számviteli nyilvántartása céljára készítettek.
- A bizonylat szerkesztésekor a világosság elvét kell szemelőtt tartani.
- Bizonylatok őrzése legalább az adó megállapításához való jog elévüléséig visszakereshető módon. Szigorú számadású bizonylatok rontott példányait is őrizni kell. Ezt szervezeti változás sem hatálytalanítja el.

d) Könyvviteli zárlat:

főkönyvi kivonatot akkor is kell készíteni, ha a gazdálkodó törvényben előírt, számviteli adatokon alapuló adatszolgáltatásra kötelezett,

ugyan ez vonatkozik a pénztárkönyv és a naplófőkönyv zárására is.

e) Nem kamatozó, diszkont - hitelviszonyt megtestesítő - értékpapírok árfolyamnyeresége

- A kamatbevételekkel szemben a névérték alatt kibocsátott, névérték alatt vásárolt nem kamatozó, diszkont - hitelviszonyt megtestesítő - értékpapírok adott évre időarányosan járó árfolyamnyereségét mindaddig, ameddig nem értékesítik, nem váltják be, nem vezetik ki a könyvekből aktív időbeli elhatárolásként kell elszámolni.

f) Arra a **magánszemélyre**, aki SZJA-val adózik, nem vonatkozik a számviteli törvény. A törvény a vállalkozók fogalmából törölte a magánszemélyt, mint vállalkozót. Beszámolási kötelezettségük sem lesz.

g) Akkor is kell konszolidált beszámolót készíteni, ha csak közös vezetőségű vállalat van, mert az ilyen vállalkozó paritásos alapon rendelkezik jogosultsággal. Tehát a konszolidálásba bevont vállalkozások: az anyavállalat, a konszolidálásba teljeskörűen bevont leányvállalat, a közös vezetőségű vállalkozás.

h) Céltartalékokkal kapcsolatban

Céltartalékot **kell** képezni az adózás előtti eredmény terhére a vevő, az adós egyedi minősítése alapján. (Tehát nem a követeléseket minősítjük egyedileg)

Követelés arányos céltartalék képzés is lehetséges adósonként együttesen a **kisösszegű** követeléseknél.

i) Módosult a következő költségnemek tartalma.

- **Anyagjellegű** ráfordítások között a vásárolt anyagok, igénybe vett anyagjellegű szolgáltatások értékébe ezután beszámít a beszerzési ár részét képező le nem vonható ÁFA.

- **Személyi jellegű** ráfordításoknál annyiban változott a meghatározás, hogy nem a vállalkozó, hanem helyette a **természetes személy tulajdonos (tag)** személyes közreműködése ellenértékeként kivett összeg szerepel,

és költségként kell elszámolni a személyi jellegű egyéb kifizetésnek minősülő juttatások le nem vonható ÁFA-ját is.

- **Egyéb** költségek köre azzal bővült, hogy a nem anyagjellegű szolgáltatások értékébe beszámítható le nem vonható ÁFA-t is el kell számolni költségként.

14. Átmeneti rendelkezések:

A törvény hatálybalépése előtt 1997. január elsejével

- a kamatozó értékpapírok beszerzési árában kimutatott kamat összegére képzett céltartalékot meg kell szüntetni

- előző évek áthozott veszteségének átvezetése

- a devizatörzsbetét számlán lévő valuta és deviza könyv szerinti és 1997.I.1. -adott pénzintézet által meghirdetett - árfolyamon számított forintértéke közötti különbséget elszámolása

- szövetkezetnél a részjegytőkének az átvezetése

- törvényi előíráson alapuló negatív tőketartalék rendezése

- nem törvényi előíráson alapuló negatív tőketartalék rendezése